

Lietuvos mokslinių tyrimų
infrastruktūrų kelrodžio sudarymo,
dalyvavimo tarptautinėse mokslinių
tyrimų infrastruktūrose vertinimo ir
finansavimo tvarkos reglamento
2 priedas
(Lietuvos mokslo tarybos pirmininko
2019 m. kovo 13 d. įsakymo Nr. V-136
redakcija)

NARYSTĖS TARPTAUTINĖJE MOKSLINIŲ TYRIMŲ INFRASTRUKTŪROJE PLANO PROJEKTO APIBENDRINAMASIS ĮVERTINIMAS

**Narystės tarptautinėje mokslinių tyrimų infrastruktūroje (toliau – tarptautinė MTI) planą
pateikusi institucija ar institucijų grupė Kauno technologijos universitetas**

Tarptautinė MTI, kurioje siekiama narystės:

Pavadinimas Europos mokslinių tyrimų infrastruktūros konsorciumo statusą turintis Europos
socialinių mokslų duomenų archyvų konsorciumas (angl. *Consortium of European Social Science
Data Archives - European Research Infrastructure Consortium*).

Akronimas CESSDA ERIC

Rūšis tarptautinė, tinklinė, veikianti.

1. Narystės tarptautinėje MTI poreikio pagrindimas

Vertinama pagal šiuos kriterijus:

- 1.1. Narystės tarptautinėje MTI svarba Lietuvai moksliniu, technologiniu, socialiniu, ekonominiu ir
kt. požiūriais;
- 1.2. Narystės atitiktis ilgalaikiams MTI politikos ir vystymosi prioritetams, strateginėms
infrastruktūrų raidos kryptims;
- 1.3. Narystės formos tarptautinėje MTI alternatyvos ir jų palyginimas.

Pagrįstas

Nepagrįstas

Komentarai (*privalomi*)

CESSDA ERIC – tarptautinė tinklinė mokslinių tyrimų infrastruktūra, telkianti įvairių šalių socialinių mokslų duomenų archyvus, 2017 m. gavusi Europos MTI konsorciumo (ERIC) statusą. Šiuo metu ji jungia šešiolika Europos valstybių ir stebėtojos statusą turinčią Šveicariją. Tarp narių yra Vokietija, Prancūzija, Didžioji Britanija, Skandinavijos šalys. Iš Vidurio Rytų Europos regiono – Čekija, Slovakija, Slovėnija, Vengrija. Nuo 2006 m. nuolat įtraukiama į Europos mokslinių tyrimų infrastruktūrų strategijos forumo (ESFRI) kelrodį. 2010 m. kelrodyje buvo pažymėta kaip sėkmės istorija, o 2016 m. suteiktas ESFRI kelrodžio Gairių (*landmark*) statusas. Paraiškoje įtikinamai pagrindžiamas Lietuvos narystės CESSDA ERIC naudingumas moksliniu, technologiniu, socialiniu (sumanaus, įrodymais grįsto valdymo plėtros) požiūriu. Taip pat pateikiamos lyginamųjų studijų išvados, kurioms remiantis Lietuvos integracija į CESSDA ERIC duotų ir ilgalaikės ekonominės naudos. Teikiama paraiška atliepia ir strateginį Lietuvos valstybės siekį kaip įmanoma labiau įsitinkinti į euroatlantines struktūras. CESSDA ERIC įgyvendina įvairių tarptautinių

organizacijų ir ES institucijų deklaruojamus atvirų ir patikimų duomenų politikos, inovacijų plėtros tikslus, įskaitant šiuo metu Europos komisijos plėtojama Europos atvirąjį mokslo debesies (EOSC) projektą. Visateisės narystės CESSDA ERIC alternatyva – stebėtojo statusas (šiuo metu tokį turi tik Šveicarija). Pastaroji alternatyva nenumato Lietuvai teisių spręsti dėl CESSDA ERIC organizavimo ir tolesnės raidos, todėl ji būtų suboptimali

2. Atstovaujančios institucijos ir grupės narių galimybių pakankamumas efektyviai panaudoti tarptautinę MTI

Vertinama pagal šiuos kriterijus:

- 2.1. Atstovaujančios institucijos ir grupės narių kompetencijos pakankamumas efektyviai panaudoti tarptautinės MTI teikiamas galimybes;
- 2.2. Atstovaujančios institucijos ir grupės narių turimos mokslinių tyrimų infrastruktūros atitiktis tarptautinės MTI reikalavimams;
- 2.3. Prieigos prie tarptautinės MTI ir jos teikiamų duomenų Lietuvos mokslo ir studijų institucijoms ir kitiems subjektams pakankamumas.

Pakankamas

Nepakankamas

Komentarai (privalomi)

Paraišką pateikęs Kauno technologijos universitetas (KTU) kuruoja 2006 m. įkurtos virtualios skaitmeninės empirinių socialinių mokslų duomenų kaupimo, ilgalaikio saugojimo ir sklaidos infrastruktūros (LiDA) veikimą. Per šį laiką į LiDA investuota apie vieną milijoną eurų iš valstybės biudžeto ir kitų šaltinių gautų lėšų. Iš šiuo metu talpinamų duomenų rinkinių išskirtini VU mokslininkų sukurta Baltijos šalių istorinės statistikos duomenų kolekcija, Lietuvos nacionalinės rinkiminės studijos duomenys, LSTC tyrimų duomenų kolekcija „Socialinių problemų stebėsena“. Paraiškoje nurodomi projekto kontaktiniai asmenys ne vienerius metus dirba šioje srityje ir yra kompetentingi įgyvendinant / koordinuojant numatytą veiklą.

Remiantis paraiškoje pateiktais duomenimis, registruotų vartotojų skaičius taip pat nuosekliai augo nuo 1600 (2013 m.) iki 3100 (2019 m.). Nuo 2021 m. įdiegus naują programinę įrangą, pasikeitė duomenų naudojimo masto matavimas – vietoj unikalių vartotojų vertinant kiek atlieka duomenų parsisiuntimų. 2021-2022 m. tokių buvo daugiau nei 2400. Vertinant pastaruosius penketą metų (2018-2022) buvo publikuoti 71 apklausų duomenų rinkiniai, net 201 istorinės statistikos duomenų rinkinys, 51 politinės sistemos duomenų rinkinys.

Atsakant į pirminio vertinimo pateiktus komentarus dėl KTU institucinio uždaro ir bendradarbiavimo su kitomis Lietuvos mokslo ir studijų institucijomis stokos, kiek plačiau pakomentuotas valdymo modelis įtraukiant kitas Lietuvos aukštojo mokslo institucijas bei susijusius partnerius į LiDA organizavimą ir plėtrą. Pateikta statistika dėl KTU duomenų rinkinių dalies bendrame LiDA duomenų rinkinių skaičiuje leidžia iš dalies šias abejones sušvelninti. Taip pat atkreiptinas dėmesys į nuolat vykdomus mokymus, atvirus visiems tyrėjams. Jei numatytoji Taryba, į kurią turėtų įeiti daugumos svarbiausių sistemos dalyvių atstovai, vykdys realias funkcijas, galima tikėtis, kad LiDA institucinė aprėptis reikšmingai plėsis. Numatytoji prieiga numatyta pagal CESSDA ERIC reikalavimus, tačiau dabar esanti reali apima nenurodytą skaičių vadinamųjų ribotos prieigos failų „restricted files“, kurie neatveriami vartotojams, to priežastys nurodomos vartotojams skirtose taisyklėse.

3. Narystės tarptautinėje MTI naudos ir kaštų santykis

Vertinama pagal šiuos kriterijus:

- 3.1. Narystės tarptautinėje MTI teikiamų paslaugų ir planuojamų rezultatų kiekis ir kokybė;
 3.2. Narystės tarptautinėje MTI kaštai (išlaidos personalo, įrangos įsigijimo ir eksploataavimo, vartotojų aptarnavimo ir kt.).

Tinkamas

Netinkamas

Komentarai (privalomi)

Atsižvelgus į pirminio vertinimo metu pateiktas pastabas, pateikti paaiškinimai ir patikslinta paraiška koreguojant kai kuriuos siektinus rezultatus. Tarp jų, padidintas naujų duomenų rinkinių skaičius iki 400, taip pat numatyti tam tikri LiDA išteklių naudojimo siekiniai. Į esmines pirminio vertinimo metu pateiktas pastabas atsakyta, atliekant atitinkamus plano pakeitimus ar pateikiant papildomus paaiškinimus.

IŠVADA (pažymėti vieną formuluotę):

1. Siūloma pritarti narystės plano projektui
2. Siūloma narystės plano projektą tikslinti
3. Siūloma nepritarti narystės plano projektui

Komentarai (privalomi)

Paraiška tinkamai parengta, narystės planas gerai apgalvotas, pati narystė CESSDA bus naudinga ir KTU, ir kitoms suinteresuotoms Lietuvos institucijoms

Ekspertas

.....

(parašas) (vardas ir pavardė)

2024 03 08

(data)